СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 96. Джерзі СиТі, Н. Дж., середа, 29-го квітня 1942. No. 96. Jersey City, N. J., Wednesday, April 29, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

През. Рузвелт Пропонує у Посланню до Конгресу Повну Воєнну Економію; Каже, що через Війну Треба Завести Підвищення Податків, Означення Висоти Доходів, як Теж Ограничення Заробітних Платень і Цін на Товари

ПРЕЗИДЕНТ ПРЕДЛОЖИВ КОНГРЕСОВИ ПРОГРАМУ БОРОТЬБИ З ІНФЛЯЦІЄЮ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт переслав до конгресу давно очікуване послання з законопроектами, звериеними проти зростаючої небезпеки інфляції. Президент пропонує, щоб доходи поодиноких людей ограничити до $25,000 річно по заплаченні податків; далі він є за те, щоб заробітні платні були сталі як також домагається усталених цін на всі товари та пайкування тих товарів, яких є обмаль в Америці. Всі ці проекти, якщо дістануть апробату конгресу, обнижать значно загальний рівень американського життя, але вони здержуть інфляцію та тим збережуть економічну рівновагу.

Проти-інфляційна програма президента Рузвелта складається з 7 точок:

1. Великі податки й зменшені особисті доходи.
2. Означені та зрівноважені ціни на товари, яких мають придержуватися консументи, посередники та гуртівники. Будуть також сталі ренти на мешкання.
3. Стабілізація заробітних платень.
4. Стабілізація цін на рільничі продукти.
5. Добровільне купування Воєнних Бондів за зароблені гроші замість купування неконче потрібних річей.
6. Пайкування всіх потрібних матеріялів та артикулів.
7. Занехання купування на кредит та сплати, а заохота сплачування довгів, гіпотек (мортґеджів) та інших облігацій, щоб тим робом піднести ощадности та купування Воєнних Бондів.

Президент Рузвелт заявив, що всі ці заходи зрушать економічну рівновагу кожного американця та американської родини, одначе вони є конечні для воєнних зусиль Америки. В конґресових колах послання президента принято ріжно; заповідають, що над тими законопроектами будуть основні дискусії.

ПОЧИНАЄТЬСЯ ЗАТЕМНЮВАННЯ ЦІЛОГО СХІДНОГО ПОБЕРЕЖЖА АМЕРИКИ

НЮ ЙОРК. — Ґен. Ірвінґ Дж. Филипсон, командант Другої Корпусної Округи, заявив, що починаючи від вівтірка, 28. квітня ц. р. на цілому східному побережжі Америки впроваджується обовязкове затемнювання вечорами та ніччю. Розпорядженню підлягають всі прибережні міста та місцевости почавши від Мейну аж до Флориди. Зона затемнювання простягається 15 миль вглиб краю.

АРЕШТУВАЛИ МОТОРОВОГО ЗА КАТАСТРОФУ В ГУДСОНСЬКОМУ ТУНЕЛІ

ДЖЕРЗІ СИТІ (Н. Дж.). — Шеф поліції Гари В. Волш заявив, що арештовано Луіса А. Вірбокена, моторового лінії Гудсон-Менґетен, який своєю їздою спричинив виколеєння поїзду на стації Ексчендж Плейз, Джерзі Сиїі, Н. Дж., минулої неділі та тим спричинив смерть 5 осіб та поранення 262 інших пасажирів. Моторовий признався, що він випив пять склянок пива на порожний шлунок і тому був пяний та не знав, в яку сторону їде його поїзд. Його обвинувачуватимуть в убивстві 5 осіб.

ВИПИТУЮТЬ ЗА ДОЛЮ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол заявив, що департамент стейту робить старання, щоб довідатися, як поводяться японці з тими американськими полоненими, котрі були забрані в Манілі та Гонґ Конґ. Рівночасно департамент війни опублікував лісту (неповну) 120 американців полонених японцями. Більшість з них це хоробрі моряки з Острова Вейк та китайських міст. Американський Червоний Хрест подає, що рідня тих полонених може висилати листи до них за посередництвом Міжнароднього Червоного Хреста в Женеві.

КАНАДА ГОЛОСУЄ „ТАК" В СПРАВІ КОНСКРИПЦІЇ

ОТТАВА (Канада). — „Кенедіен Прес" подає, що всенародній плебісцит в Канаді за тим, щоб звільнити канадійський уряд від приречення не висилати армію за море, перейшов успішно для уряду, бо величезна більшість населення сказала „так" та заявилася за звільненням уряду від давного приречення. Тільки Квебек, де по французьки говоряче населення творить абсолютну більшість, заявився проти, одначе в цілій Канаді більшість сказала „так" та тим робом дано урядови вільну руку щодо вжиття канадійської армії.

АМЕРИКАНЦІ ВІДБИЛИ ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ КОЛО НОВОЇ КАЛЕДОНІЇ

ВІЙСЬКОВА КВАТИРА МЕКАРТУРА (Австралія). — Доносять, що ескадра американських боєвих літаків відбила перший японський повітряний налет на остров Нову Каледонію, що є під зверхністю ґен. де Ґоля й на який недавно прибули американські війська. У військових колах є того переконання, що японці мають в пляні захопити Нову Каледонію, яка має велике значіння у комунікації між Америкою та Австралією.

ВАШИНГТОН. — Департамент війни подає що американські війська в Новій Каледонії є під командою ґен. Александра М. Печа, молодшого. Ґен. Печ походить з Аризони та брав участь в першій світовій війні. До вибуху війни був він професором військової стратеґії та знання у Військовій Школі в Ставнтон, Вірджінія, а відтак командував вишколом в Савт Каролайна.

КОРЕҐІДОР ОБСТРІЛЮЄ КОНЦЕНТРАЦІЮ ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК

ВАШИНГТОН. — Департамент війни подає, що важкі гармати Кореґідору барабанним вогнем розбили скупчення японських військ на півострові Батаан та запалили ворожий парк тяжких самоходів. Рівночасно згадується в комунікаті про дальші японські рейди та бомбардування гарматами самої твердині Кореґідору.

АМЕРИКАНСЬКИЙ НИЩІВНИК ЗАТОПЛЕНИЙ

ВАШИНГТОН. — Морські власти подають, що 1,190-тоновий американський нищівник „Стертевант" пішов на дно недалеко побережжа Флориди. Одначе не знати, чи нищівник був сторпедований ворожою субмариною чи теж наїхав на американську міну. В комунікаті згадується, що затоплення наступило в наслідок „підводної експльозії". Майже вся залога врятувалася ціло.

ЩЕ ОДИН НАЛЕТ НА РОСТОК

ЛОНДОН. — Британські літаки виконали за порядком четвертий масовий налет бомбовиків на німецьке місто Росток, де містяться великі фабрики літаків і ріжні склади воєнних продуктів. Те місто майже зовсім знищене. Люди тисячами тягнуться по шляхах, удаючись до інших міст. Водночас британські літаки бомбардували інші німецькі стратеґічні точки, серед них окуповане німцями французьке місто Сен Омар. В бомбардуванні цього міста брав участь ескадрон американських добровольців, які зістрілили сім німецьких літаків, що пробували загородити шлях британським бомбовикам. Англійські втрати над Францією виносили 18 літаків. Німці у відплату бомбардували поновно англійське місто Бат і заподіяли йому деякі шкоди.

ЯПОНЦІ БИСТРО ПОСУВАЮТЬСЯ В БУРМІ

ЧУНКІНҐ. — Японці скорим темпом посуваються на північ. Вони здобули місто Лешіо, яке лежить на північнім сході від головного бурмського міста Мандалей. Японці пройшли Мандаляй мимо і покищо не пробували його здобути. Китайські війська, з яких одно крило знаходиться далеко на полудни від Мандалей, пробували спинити наступ японців, вдаряючи у їх головні бази в Гопонґ—Лойлем.

КАТАСТРОФА В ПІДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ. — Пять осіб уже вмерло внаслідок ран, віднесених підчас залізничої катастрофи в підземній залізниці підприємства Годсон енд Мангетен на Ексчейндж Плейс, у Джерзі Ситі, Ню Джерзі. Було коло двіста осіб важко ранених. На світлині: два вози залізниці, збиті в купу, і один віз, що вискочив на плятформу стації.

В НІМЕЧЧИНІ ЙДЕ ДО „ЧИСТКИ"

БЕРН. — Диплльомати ріжних держав пильно студіюють промову Гітлера і стараються розкрити всі ті позакулісові причини, які заставили Гітлера її виголосити. Вони майже однозгідно заключають, що внутрі Німеччини зростає тертя і то в найвищих провідних кругах, зокрема між армією і націстичною партією. Вихваляючи свою прибічну націстичну ґвардію, яку високі ґенерали мають у зневазі, Гітлер виразно дав до зрозуміння, що в тім внутрішнім терті він ставить всю свою ставку на націстичну партію. Він теж сподіється вкоротці зробити криваву чистку в провідних рядах Німеччини і тому домагався нових прав. Фактично це було заповідження чистки. Міжнародні знавці також погоджуються, що та промова зраджувала певну перевтому Гітлера, як теж його освідомлення, що перемога ще дуже далеко. Колись він бундючно погрожував, що за кожний один удар Англії, відповість своїми десятьма ударами. Тепер він обмежився і погрожував, що за кожний удар Англії, відповість таким самим своїм ударом. Його поновне обґрунтовання мотивів, чому вибухла війна, доказує, що віра в ті мотиви, захитана.

В ІТАЛІЇ ПРОМОВА ВИКЛИКАЛА ПЕРЕПОЛОХ

БЕРН. — Хоч італійські ґазети на зверх похваляють промову Гітлера і говорять, що поміж рядками треба читати, що Гітлер вповні вірить в перемогу, проте офіційні кола Італії ошоломлені нею. Вслід за тим італійські офіційні кола розпочали горячкові наради, що далі робити? Зокрема італійський король почав скликати на наради своїх довірених людей. Міжнародні знавці припускають, що вже в найближчому часі треба сподіватись в Італії змін у заграничній політиці.

ЯПОНІЯ ТЕЖ СПОДІЄТЬСЯ ДОВГОЇ ВІЙНИ

ТОКИО. — (Через радіо). — Японський премієр Гідекі Тойо в прилюдній промові заявив, що не звертаючи уваги на блискучі перемоги японських збройних сил, кінець війни ще далеко і японська нація мусить готовитись до найтяжчого періоду цеї війни. „Ми в самій середині війни", говорив він, „і надходячий воєнний період вимагатиме від нації найбільшої напруги і єдности". Він перестерігав, що Злучені Держави Америки можуть напасти на Японію безпосередньо, при помочи своїх повітряних сил.

ҐАНДІ НЕЗАДОВОЛЕНО БУРМОЧЕ

НЮ ДЕЛЬҐІ. — Гіндуський „духовий провідник", Магатма Ґанді, висказав своє незадоволення, що Америка посилає до Індій чимраз більше свойого війська. Ґанді каже, що посилка цього війська означатиме збільшення чужих впливів, бо до британських впливів долучаться ще американські впливи. Ґанді воркотів також на свойого товариша, Пандита Негру, за те, що той заохочував гіндусів, щоб ті ставили опір японській аґресії. Ґанді не вірить в фізичний опір. Проте він заявляв, що замість спроваджувати чужих вояків до Індій, Обєднані Держави зробилиб краще, якщоб вишколювали гіндусів в воєннім ремеслі, давали їм зброю, ну і підчинилиб їх гіндуським провідникам.

ВІДІЗД АМБАСАДОРА ЛЕГІЯ

ВИШІ. — Американський амбасадор Леґі розпрощався з маршалом Петеном, як теж з іншими французькими державними мужами і відїхав до Америки. Він мав це вже раніше зробити, але мусів відложити відїзд з огляду на тяжку недугу своєї жінки. Його жінка померла і тепер він повертає до дому, везучи її в домовині. Перед відїздом відвідав його премієр Ляваль, в характері міністра закордонних справ і щераз заявив, що Франція не хоче зривати диплльоматичних звязків з Америкою, але Америка хай не бере її за зле те, що вона хоче поправити свої відносини з континентальними потугами. Ця програ, це найтяжча програ в цілій історії Франції, говорив Ляваль.

ВИВІЗ РОБІТНИКІВ З СОВЄТІВ

КУЙБИШІВ. — Совєтський уряд зробив формальний закид на адресу Німеччини, що вона поступає в брутальний спосіб з занятими совєтськими народами і пробує їх насильно знімчити, як теж збирається кілька міліонів найздібніших совєтських робітників вивезти до Німеччини на примусові роботи.

ЯПОНЦІ ЯПОНЩАТЬ ФИЛИПИНИ

БЕРЛІН. (Через радіо). — Японська влада зарядила, що по филипинських школах має припинитись навчання англійської мови, а мають навчати перш усього японську мову, як теж місцевий діялект.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РОЗБУДИТИ ПАЛКУ ЛЮБОВ ДО АМЕРИКИ!

За що ми боремось? Що є для нас у тій війні найдорожче? Чого треба боронити і що заховати? Та яка в тому роля преси?

Ось це є частина тих думок, що їх підносила Ен О'Гер МекКормик, промовляючи до американських часописних видавців і редакторів. Вільна преса, казала ця журналістка, знає, що ця війна це теж й „її війна", бо колиб ми ту війну програли, то між тими, що не то, що потерплять найбільше, але що будуть цілком знищені, буде вільна преса. А де нема вільної преси, там нема демократії, нема вільної влади. А де нема вільної влади, там нема і вільного краю. Ось тому наша преса охоча співпрацювати з нашим урядом, каже Ен МекКормик, якнайтісніше, бо тут іде про спільну їм війну, яку мусимо доконче виграти. Маючи це на увазі, згадана журналістка піддає, на що, на її думку, треба тепер класти пресі головний натиск.

Ен МекКормик каже, що треба викликати серед загалу палкішу любов до Америки, Треба, щоб ми краще відчули і розуміли, за що ми властиво боремось. Треба працювати пресі в тому напрямі, щоб американці краще відчули ось те вимкове явище, яким є Америка, щоб краще пізнали її силу і красу, славу і благородність. Треба, щоб пізнали, що це край цілком не подібний до інших, що це є велике обєднання людей, що прибули сюди з усіх країв світа і з усіх народів не так тому, що це незвичайно багата країна, як тому, що ця земля дає кожному нагоду стати чимсь кращим ніж він ним міг бути в старому краю, бо тут, в Новім Світі, може жити свобідно. Свобода була тим, що гнала людей до Америки. І вона є тим, що їх тут обєднала.

І треба тепер пригадувати, щоб про ті всі речі читати, щоб вглиблюватись в твори і діла тих, що той край зробили славним і могутнім. А відчується його велич і благородність, коли порівнається життя в ньому з тим пеклом, що його мають інші краї. Ен МекКормик це пекло бачила власними очима. Це вона підкреслює. А як пригадуємо собі, то вона бачила це пекло навіть і в Карпатській Україні, про що свого часу так драматично писала. Бачивши в Европі „нові" порядки і „нові" ідеї, вона тепер, цілком слушно, відзивається до американської преси, щоб вона всіми силами відродила в памяти американського загалу ті великі й революційні ідеали, завдяки яким Америка стала і є вільною країною вільних людей. Ті ідеї є заховані в нашій конституції, в наших правах людини, чи інших ґарантіях американської свободи. Усе те треба тепер пригадувати, щоб всі ми краще відчували, за що треба Америку любити і чому її треба боронити. Бож боронимо ніщо інше, а американський спосіб життя, що вдержався уже понад 150 років і постійно поступає вперед без ніякої революції й без ніякого державного перевороту.

Кампанія, що Мусить Бути Успішною

День 1. травня буде цього року дя всіх нас **особливим** днем. Уже тепер звертаємо на нього увагу. Але з тим, щоб памятати не тільки за той один день, а за весь час, в якому буде вестись та кампанія, що її започаткуємо в найближчу пятницю, дня 1. травня 1942.

Є це кампанія за купном Военних Бондів.

Здається, що так багато було мови про те, що всім нам треба купувати постійно й якнайбільше Военних Бондів і Щадничих Марок, що не лишається багато про це писати. Але так не є. Людська вдача така, що людині треба постійно пригадувати навіть цілком зрозумілі речі, яких вартість і потребу вона визнає, проти яких не протестує, які навіть обстоює. А часами навіть і буває таке, що найгірше поширити якусь акцію, з якою усі погоджуються. Бо тоді людина бере справу лекше. Має внутрішній спокій, що нічого їй не грозить, ні її родині, чи її товариству, громаді, чи державі. Бо яка загроза, коли всі згідні, коли всі заявляють, що треба таке а таке зробити! Бо щож станеться, коли я не сповню свого обовязку з легкодушности і недбальства, чи з інших мотивів, коли всі інші це виповнять і шкоди нікому не буде! Очевидно, що коли це пишемо, то маємо на думці тих громадян, що вірні своїй землі, що не хочуть бачити її поразки у війні, а не думаємо про ті вимкові одиниці, що бажалиб Америці дійсно зашкодити. Говоримо до тих, що думають, що Америка вже така сильна і багата, що не потребує їхнього доляра, що без нього обійдеться...

Отже так є, що Америка дійсно велика і багата. Але її багатство є в землі. Є в фабриках, підприємствах, комунікаційних шляхах, школах, будинках і т. п. І є воно в тих ощадностях, що є зложені в банках. І в тому, що є в кишенях. Ось та готівка, що її маємо, є потрібна державі. Треба її частинно давати державі, щоб вона могла покривати ті величезні видатки, що є звязані з війною. А як будемо давати її державній скарбниці в такий спосіб, як вона нам це пропонує, то заховаємо і той гріш, який маємо, як й інші добра в такій вартости, яку вони тепер мають. Будуть можливо малі ухили, яких ніяк не оминути. Вони вже навіть є. Зате не буде інфляції, себто такої фінансової й економічної руїни, що була в многих краях по першій світовій війні, зокрема, яка була в Німеччині. Про це наш уряд добре знає. І не хоче ніяк допустити до того, щоб щось подібне могло повторитись в Америці. І це є та найважніша, так сказатиб, економічна причина, що повинна заставити кожного з нас купувати Военні Бонди як найкращий спосіб щадження і оборони нашого власного маєтку, наших власних економічних надбань.

Та, і це дуже важне, треба памятати теж і те, що ми є у війні за найдорожчі скарби світа, що не складаються зо золота, нафти, вугілля, ґуми і т. п., а з ідей. Ми боремось за те, що є для людини найдорожче: за свободу. І боремось разом з такими, що не є такі багаті як ми. І що не є такі великі і сильні як ми. І тому ми обовязані їм помагати, а на це треба великої суми гроша. І тому нам треба так багато видавати.

Ми є у війні, якої не сміємо програти. А це тому, що програ булаб катастрофою не тільки для нас, але й для цілого людства. Ми знайшлисяб, у випадку програ, в цілком іншому світі. Він був би цілком чужий нашому способови думання і життя. А це булоб для нас далеко більшим ударом ніж втрата десятків біліонів долярів. І ось це є те, що є для Америки найважнішим. Це є те, що заставило її проголосити, що вона визнає тільки один вихід з цеї війни: повну поразку Гітлера й цілковите знищення гітлеризму. І до цього вона буде змагати без огляду на те, як довго це потревалоб і скільки це коштувалоб. Іншого виходу Америка не визнає.

Якеж з цього заключення? Та те, що чим скорше й тим більшу даватимемо нашому урядови фінансову допомогу, то тим скинемо з його плечей велику журу за фінансовий бік ведення війни. А тоді він матиме більшу змогу зосередоточити всю свою увагу на саме ведення війни, а це знову приспішить кінець війни.

В дні 1. травня зачинається кампанія за те, щоб всі ті справи всьому американському народови добре розяснити, щоб він повів себе так, щоб державна скарбниця діставала кожного місяця приблизно один біліон долярів з Военних Бондів. Це є дуже велика сума. І щоб її дістати нормальним шляхом, треба, щоб до цього докладав руку кожний громадянин. І то принаймні так, щоб кожного місяця відкладав 10% зо свого заробітку на ощадности, вложені в Военні Бонди.

Думаємо, що американські українці зрозуміють, що їм треба бути між **першими,** що застосуються до поради свого уряду. Думаємо, що вони будуть першими у тій кампанії. І тому завчасу звертаємо увагу на вагу цеї кампанії, щоб по всіх громадах наші люди памятали, що нам треба бути в ній на передовому місці, щоб щей тим способом заманіфестувати нашу відданість Америці.

Мовтс Про Дійсну Росію

Алис Мовтс, американська журналістка, надрукувала в журналі „Коліерс" статтю про дійсну Росію. Вона була недавно там і мала деяку нагоду приглянутись Росії зблизька.

В дійсности ні один чужий журналіст, ні дипльомат, чи мілітарний аташе, не мають повної нагоди обертатись свобідно по советській території, каже вона. Як тільки котрий небудь з них переступить советську границю, він попадає в примусову опіку советських наставників, які на кожному кроці йому товаришать і справляють його не туди, куди він захотів би піти, лише туди, куди згори назначила йому советська влада. Він мусить мешкати в тих готелях, які йому назначить влада. Він може відвідувати ті околиці, ті частини міста, та інституції і ті будинки, які вкажуть йому аґенти „інтуриста". Він мусить купувати в окремих крамницях, а навіть окремі урядники обслуговують його в ріжних формальностевих справах. Справді аґент не йде вкупі з ним і сповидно він має свободу поводитись по своїй вільній волі. Всетаки, як тільки він зійде з властивого шляху, все трапиться „хтось", що його чемно, але твердо направить на „властивий шлях".

З другого боку, говорить Алис Мовтс, советська влада, гостро забороняє своїм громадянам навязувати тісні приязні зносини з чужинцями і взагалі з ними товаришувати. Неслухняних влада гостро карає. Лише ті можуть з чужинцями зноситись, що їм поручено це робити з боку влади та які до того вишколені. Завданням такої ізоляції є те, щоб чужинці не довідались добре, що є внутрі Советів, а з другого боку, щоб советські громадяни не довідались, що діється за границею. Советська преса, якої завданням не є інформувати громадян про ріжні дійсні події, тільки настроювати їх в напрямку, потрібнім для уряду, пише про заграницю дуже погано. Виявляє лише найгірші сторони західньої цивілізації, і то не лиш тої, що в диктаторських краях, але й тої, що в демократичних. Люди, що є під впливом тої преси, так зле думають про заграницю, що коли приїде якась місія з Лондону, чи з Америки, то вони переконані, що це чужий уряд справив членам своєї місії спеціяльну одежу і ту одежу він відбере, як лиш вони вернуть назад до дому.

Згадана журналістка описує також про відносно низький рівень життя в Советах, про бруд по готелях і т. п., про що писали нераз і інші кореспонденти, та які тому вже менше цікаві. Зате цікаво знати, як відносяться до американців советські громадяни. Про цю справу згадана журналістка теж докладно пише. Вона каже, що советські громадяни, назагал, не дуже добре відносяться до американців і цілком не захоплюються американською демократією. Советська влада, при помочи своїх ґазет, старається всі справи насвітлювати так, щоб викликати враження, начеб всі успіхи на фронті і поза фронтом осягав **лише** советський уряд. Америка далеко позаду всього. В ту зарозумілу нотку вдарив в своїй промові навіть сам Сталін, який сказав, що дотепер советська армія сама дає собі раду з німецькою армією. А советські ґазети саркастично пишуть, що Совети не є такі захланні і готові поділитись славою з іншими державами, якщо ті створять якийсь протинімецький фронт і заатакують німців. Саркастично пише советська преса також і про демократичний устрій взагалі і висказує думку, що той клопіт, в який упали нині демократії, вони повинні завдячувати виключно тільки самим собі.

Очевидно, що з усім тим важко буде погодитись навіть найзавзятішим прихильникам Советів, бож є повно доказів на те, що німецька збройна сила є спутана збройними силами демократій. Якіж це неправда, що сама советська армія змагається нині з німецькою армією! Та особливо замітне тут те, що Совети, які домагаються від демократій збройної помочи і ту поміч, хоч би лише в военних матеріялах, дістають, та які залежать від сили демократій так само, коли не більше, як демократії залежать від сили Советів, зовсім не вважають за потрібне відноситись з симпатією до демократичного устрою, а навпаки, викликують серед своїх громадян почуття зневаги до нього. Підносимо це тому, що деякі наші домашні прихильники большевизму, домагаючись помочі для Советів, водночас працюють у тому напрямі, щоб здобувати симпатії для советського комуністичного режіму. Та сам советський уряд дає найкращий доказ, що внутрішний устрій і мілітарна поміч це дві зовсім окремі справи. Мілітарно, безперечно, треба співпрацювати і треба посилати всяку поміч на той фронт, що в дану хвилю є найважнішим. Советський фронт є для демократій важний і на нього треба слати всяку поміч. Але що це має до діла з нашою домашньою симпатією до комунізму? Пощо вибілювати комунізм і його методи та захвалювати його в обличчі своїх власних громадян? Большевики виплекують серед своїх громадян почуття національної гордости. Мовляв, це виключно советська армія бореться з німцями і відносить перемоги! А наші деякі безхребетні журналісти і публіцисти, заміць викликувати анальоґічну національну гордість до своїх збройних сил, потакують большевикам і признають, що це дійсно лише советська армія бореться з німецькою армією! Де булиб Совети, якщоб Анґлія і Америка нагло заключили з Німеччиною мир? Де булиб Совети, якщоб на їх фронт Анґлія і Америка не посилали десяток тисяч военних машин та ріжних знавців?

Не треба бути военним стратеґом, щоб знайти відповідь на ці питання. Але спантеличені большевицькою хвальбою деякі наші публіцисти і журналісти з телячим захватом потакують большевикам, резиґнують з тих заслуг, які приносить в тій війні їх власний край і свідомо, чи несвідомо, вивищують в очах своїх громадян комуністичну систему, як одиноку, що є справна і що може охоронити край від зверхньої небезпеки. Поступаючи в той спосіб, вони свідомо, чи несвідомо, компромітують демократію в обличчі своїх власних громадян. Коли треба нам чого небудь навчитись від советської влади, то власне того, щоб ми не захоплювались чужими правлячими системами, а витворювали пошану до своєї власної. Хто ту пошану підкопує, то хочби він як засланявся своїм святим гнівом супроти ворогів, фактично він є ворогом свойого власного краю.

Причта Про Хліб

(На основі шведського).

— Одначе все воно всеж таки не виносить стільки, щоби за це хлібонятко люди платили по двацять ерів.

— Ні! Боже борони! Та що думаєш, святий Петре, що я при цьому маю Бог зна який заробок? Дай мені говорити: шість ерів — більше рішучо ні! Тай я взагалі не печу хліба! Моє збіжє продаю мельникові Смальцеві з Рінґстеду, а він мені не дасть понад таксу ні ера більше. Тому мусите... Що ще бажаєте?

На своє счудування запримітив Лярс Єнсен, що святий Петро зникає у мряці.

— Ти забув хліб! — викликнув Лярс Єнсен і хотів його взяти зі стола, де святий Петро був поклав його. Та що за чудо хліб також зник у тій хвилині, як хотів доторкнутися.

* * *

Мельник Смальц був старий захланник. Люди говорили про нього, що він і найбільшому нуждареві зумів би здерти шкіру з тіла.

Смальц сидів задуманий над книжкою своїх довжників і ставив хрестики біля тих, яких задумав заскаржити. Нараз перед ним станув дідусь із хлібонятком у руці.

Смальц дуже здивований глядів хвилиночку на дідуся, хвилиночку на хліб у його руці.

— До чорта, ви відкіля? — спитався неприязно та сердито.

— Я приходжу не від чорта, а з неба, — відповів дідусь спокійно. — Я святий Петро.

— Боженьку! Ти певно збився з дороги. Певно шукаєш нашого війта — він лежить у сусідній кімнаті, вмирає...

— Чи бачите цей хліб? — спитався святий Петро.

— Б а ч у, — відповів Смальц.

А святий Петро поклав хліб на касу та сказав строго: Селянин Єнсен обробив пшеницю, з якої спечений оцей хліб. За пшеницю ви платили Єнсенові шість ерів... Поясніть мені як це воно, що той малесенький хлібець коштує двацять ерів?

— Двацять ерів? — повторив Смальц. — У тій справі будь ласка зверніться до пекаря. Зрозумієте, що пекарський бизнес коштує багато грошей. Мука, що з неї спечений цей хліб, продають пекареві за десять ерів. Чи то багато? Гей, святий Петре...!

На це святий Петро зник, наче земля проковтнула його.

Мельник сердито обернувся, бо не любив повторяти того, що раз сказав. І справді хліба не було на касі. Пропав разом із тим дідусем...

Пекар Бронстрем витягнув саме з прилавка вісім банкнотів і поклав їх у кишеню. Хотів піти на перегони, а вісімка то щасливе число. Аж тут нараз зявився перед ним дідусь гідний пошанівку. Дідусь подавав пекареві хліб.

Бронстрем глянув підозріло насамперед на хліб, а потім на дідуся.

— Що це знову? — спитався.

— Я саме рад би це довідатися від вас, — відповів дідусь.

Пекар Бронстрем був дуже строга людина. Глядів непривітно на дідуся та роздумував, чи не викинути його самому з хати, чи покликати когось зі служби. Аж тут довкола дідусевої голови зявилася ясність.

Пекар принав на коліна.

— Я святий Петро, — озвався дідусь — а ти безбожний пекар, який убогій бабусі продав оцей хліб за двацять ерів, хоч за муку ти заплатив лише десять ерів!

— Святий Петре, — благав переляканий пекар, похиливши головою — не греми так дуже, а то мені вуха потріскають...

— Прийшла пора, що ти маєш відповісти за своє лихварство. Відповідай поважно на те, що тепер питатиму тебе! — сказав св. Петро.

Пекар відповів:

— Зваж, святий, і те, що такий гарний хліб має в собі також щось іншого, інші дорогі річи, а не саму муку. Між іншим молоко, дріжджі й трохи соли. Для шкірки потрібно трохи цукру й білка, а яйця такі доргі... Коли дорахую до того дрова та заплату робітникам, окружну касу... то мої видатки винесуть пять ерів...

— А ти жадаєш двацять, — сказав святий Петро строго. — Себто ти лихвар.

— Бідні три ери! Таж коли чоловік так мучиться то хоче бодай добре жити, чи не так? Треба на прохарчування, на одежу тай деякий ґрейцар у кишеню на видатки. Ти сам, святий Петре, був шевцем, то знаєш...

— Я був рибалкою, — перебив св. Петро. — Та мені здається, що ти не знаєш Нового Завіту.

Пекар ударився по чолі:

— Справді, як я міг так помилитися! Ти був рибалкою, так, одначе ти певно рахував собі гарний заробіток, що?

За ті слова святий Петро дійсно розгнівався.

— Ти відважуєшся порівнювати моє чесне звання з твоєю брудною, лихварською торговлею! Три ери на однім хлібі... Це все таки лихварство. Та чекай. За ті зарібки дорого заплатиш. Почуємо, що на все те скаже наш добрий Господь Бог.

Святий Петро скорою ходою пустився до дверей. Нараз зупинився та став рахувати: Лярсові Єнсенові за пшеницю шість ерів. Смальц порахував собі чотири й шість то разом десять! Видатки на молоко, сіль, дріжджі і т. д. виносять пять ерів... Разом пятнацять ерів! Отже пекарев заробіток три ери.

Святий Петро звернувся нараз до прилавка. Ясність довкола його голови із сердитости запалахкотіла червоним вогнем.

— І ти нещаснику важишся ще обманювати й мене! — скрикнув святий Петро. — Знай, що мене добрий Господь Бог післав на землю, щоби я довідався щиру правду в тій справі. Коли навіть дорахувати твій заробіток три ери, то ти повинен би продавати хліб по вісімнацять ерів. А ти не соромишся і не боїшся Бога брати від людей по двацять. Деж отже решта і два ери?...

Захланний пекар візваний святим Петром дати відповідь, розсердився і в тій сердитости показав двері святому Петрові.

Святий Петро пропав у мряці, та забув забрати зі собою хліб.

Захланний пекар відітхнув і кинув той хліб до інших хлібів.

— Отже, — спитав Бог святого Петра, коли він вернувся — як воно, Петре, з тим хлібом?

А святий Петро відповів:

— Всі мають своє оправдання. Печення хліба вимагає доволі великих видатків, тому ціна хліба розмірно поміркована...

Про ті два ери святий Петро не згадав.

— Так, так, — сказав добрий Бог святому Петрові та глянув на нього строго.

Святий Петро зрозумів Господеві слова як докір. Похнюпив голову та сказав, що має важну роботу в іншій части неба, а в душі рішився просити Господа Бога, щоби на будуче посилав якогось іншого святого, хай розгляне пекареве лихварство та ціни хліба.

(Кінець).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДИВНІ ВТРАТИ.

Здається, не писали би стільки німецькі газети про втрату французького генерала, якби його втратили французи, стільки пишуть вони, коли втратили німці.

Видно з того, що цей генерал був для них варта багацько, як довго він був у неволі. Судять певно з того, що він, будучи ще капітаном, утікав з німецької неволі ще в минулу війну й при тій нагоді приніс до Франції подробичний плян німецької оборони цілого відтинку німецько-французького фронту.

ДИВНИЙ ДИПЛЬОМАТ.

Професор Карлтон Гейз, новоіменований американський амбасадор до Еспанії, промовляючи на обіді, що його влаштували йому в одному нюйорському готелі католицькі організації, сказав три річи:

Перше, що він буде старатися переконати еспанський народ про остаточну перемогу Обєднаних Держав. Друге, що ще не було такої загрози для західної цивілізації, як тепер, від часів наїзду музулманів на Европу в 7. столітті. Третє, що становище поганського тоталітаризму є наскрізь фалшиве.

Цею промовою проф. Гейз доказав, що він добрий американець, але видай не доказав, що він добрий дипльомат, бо кожним своїм твердженням іде в розріз зо становищем генерала Франка. Передовсім, ґен. Франко самий є диктатором. По друге, він молиться за перемогу Гітлера. Потрете, навіть натяк на музулманів може Франкові бути не до вподоби, бо пригадає йому на африканські полки, котрі відограли велику ролю в кампанії Франка.

НА ЗЛУ АДРЕСУ.

24-літній нюйорчанин Герберт Апелтон, арештований на Форті Генкок, Ню Джерзі, в офіцирському уніформі, признався, що він не має права носити його, але додав, що він це робив, аби робити враження на жінок.

Забув видимо, що цей уніформ носять на те, щоби робити враження на Гітлера й Гірогіта.

ПОПРАВЛЯЄТЬСЯ.

Департамент війни переконався, що пересічна височина американського вояка виносить 68 цалів і 19 сотих цаля, а пересічна вага 151 фунтів і 3 десяті фунта. Пересічну височину обчислено так, що додано височину всіх вояків, а потім це число поділено через число вояків. У подібний спосіб обчисляється пересічну вагу.

Отже пересічна вага осіб ще не означає, що всі особи менше-більше такої ваги. Коли наприклад одна особа важить 150 фунтів, друга 200, а третя 250 фунтів, то їх пересічну вагу найдеться додавши вагу кожного з них трьох, а потім поділивши це через 3. Випаде, що їх пересічна вага — 200 фунтів.

Через те, що пересічна вага (чи висота) ще властиво не подає поняття про вагу кожної з осіб, котрі беруться під увагу, могло би таке обчислювання пересічної видатися зовсім зайвою роботою, але ось коли порівнати пересічну висоту й вагу американського вояка в цьому році з пересічною височиною й вагою американського вояка в першу світову війну, покажеться, що пересічна висота теперішнього вояка на сім десятих цаля більша, а вага теперішнього вояка на 9 фунтів 8 десятих фунта більша.

Цікаво було би пошукати за причиною того явища. Можна догадуватися, що пояснення треба шукати в факті, що теперішня американська армія складається в більшій мірі з тут роджених і рощених мужчин, тоді як в американській армії в першу світову війну було багато більше людей, що родилися й росли поза Америкою. Як можна догадатися, діти в Америці відживляються краще, ніж діти в Европі.

ТИПІЧНИЙ.

Російський цензор подає текст листа, що його вислано одному артилеристові червоної армії:

„Поздоровляю тебе, найопчесніший брате. Я, твоя сестра Катуша, кланяюся тобі бажаючи тобі найкращого щастя в твоїм молодім і щасливім житті. Льоня й Маруся й мама теж тобі кланяються й бажають усего найкращого в твоїм житті в армії.

„Хоча ти нам писав, аби ми не далися піймати кровавому Гітлерові, ми піймалися. Його кирваві бандити забрали нашого батька, з котрого вони зняли чоботи й заставили його йти улицею в люту зиму. Вони його довго мучили, а потім убили".

Цензор називає цей лист типічним. Це зовсім щось інше, ніж пересічний. Це значить, що інші листи до нього подібні.

ЛЕКЦІЯ ВІЙНИ.

Департамент війни обчисляє, що армія пече бохонець хліба за нецілих півтретя центів.

Армія пече два роди хліба: один з тоненькою шкіркою, другий, з грубою шкіркою. Той з тоненькою шкіркою відомий цивілям, бо він подібний до крамничного. Того з грубою шкіркою, цивілі не знають, а він держиться свіжий по дві й три неділі.

Та міліони молодих людей у війську певно будуть мати вплив на їду цивілів, вийшовши з війська. Може для них принаймні заведуть пекарні печення того хліба, що держиться свіжий по дві-три неділі.

НОВИНА?

Доносять з Мелборну, в Австралії, що один хемік придумав спосіб гонити автомобілі при помочі збіжа. Придумав він саме спосіб виробу газу з пшениці.

Властиво сама думка ледво чи новинка, бо в Америці вже здавна курсують чутки, що інжініри придумали спосіб виробу автомобільного порушного топлива зо соломи, але, мовляв, нафтові підприємства викупили цей патент зо страху, що він може вбити нафтовий промисл.

Отже війна властиво не видала винаходу, а тільки заставила людей його вживати.

ЛИШЕ СТІЛЬКИ?

Вилєм Ґрін, предсідник Американської Федерації Праці, вислав на збори ради Американсько-Італійської Робітничої Ради письмо, в котрому одобрює становище цеї ради в відношенні до Мусолінія й фашизму:

„В Америці є певно багато тисяч роджених в Італії осіб, що годяться з вами в опозиції до Мусолінія й Фашизму".

Замітно, що Ґрін говорить лише про багато тисячів. Адже в Америці італійські імігранти начисляються на близько два міліони осіб. Невже решта мали би не погоджуватися на опозицію проти Мусолінія й фашизму?

Домашній Фронт

Злучені Держави Америки мобілізують всю свою людську силу для цеї війни — як на боєвих фронтах, так само і на домашнім фронті.

Мобілізацію буде переводити Воєнна Комісія Постачання Людських Сил, яку установив президент. Завдання комісії — постачати людську силу для виробу зброї, літаків, кораблів коли й де потрібно.

Головою цеї комісії є Адміністратор Федерального Забезпечення, Пол В. МекНот. Про потребу робочих сил у воєнній продукції він висловився такими словами:

„В цих зусиллях є місце для кожного".

Америка потребуватиме збільшену армію робітників при варстатах, станках, горнилах в міру зросту нашої продукції, в міру збільшення збройних частин на боєвих фронтах за свободу. За кожним боєвим вояком 18 вояків за фронтом мають виробляти речі, які він потребує для бою.

Американська воєнна індустрія скоро потребуватиме коло 10,500,000 додаткових робітників — багато з них для праці, що вимагає спеціяльного досвіду. Американське сільське господарство також потребуватиме більше робітників аби виконати своє продукційне завдання. Але в той же час щонайменше 2,000,000 додаткових молодих хлопців буде відтягнено з індустрії та сільського господарства для служби в збройних частинах.

Брак людської сили вже відчувається не тільки в індустрії, але в такій важній ділянці як транспортація. Транспортація мусить мати необхідних людей тому, що без транспортації ціле воєнне зусилля може впасти. Тенк не приносить ніякої користи, коли він стоїть на складі, або на фабриці; його треба доставити на боєвий фронт, аж тоді він буде зброєю для перемоги.

Ми вже маємо перед собою брак таких фахівців: 1) рисувальників плянів знаряддя, на кожного тепер занятого потребується 51; 2) виробників знаряддя, на одного потребується 25; 3) корабельних теслярів, на одного — сім; 4) морських механіків, на одного — 22; 5) літакових слюсарів, на одного — чотири.

Маючи перед собою таку ситуацію, Воєнна Комісія Постачання Людських Сил має рішати де й яких робітників найбільше потрібно. Вона має визначувати кількість мужчин і жінок — потрібних для збройних частин, воєнної індустрії, транспорту, сільського господарства та для цивільної індустрії першої необхідности.

Більшість тих міліонів робітників, які мають бути втягнуті у воєнну працю протягом наступного року, складається з тих робітників, що тепер заняті в не-воєнній індустрії, яка йде до спинення. Інші мають бути зверботані з багатьох джерел, поміж ними тисячі льояльних негромадян з ворожих країн, які не є тепер у воєнній продукції.

Воєнна Комісія Постачання Людських Сил буде використовувати інформації про заняття, які є в поборових квестіонарах. Їй також будуть допомагати агенції Федерального Забезпечення — Федеральне Бюро Посередництва Праці, яке має головну відповідальність у вербуванні праці, Федеральне Бюро Виховання, Цивільними Корпусами Збереження та Краєвою Адміністрацією Молоді. Останні три переводять програми вишколу воєнного часу та вишкіл спеціяльних фахівців, виконуючи тим важливу частину завдання.

Брак людської сили вимагає, більше ніж коли перед тим, аби робітники на воєнних фабриках старались уникати нещасних випадків — чи то на фабриці, чи поза нею. Директор Оборонної Транспортації, Джозеф Б. Істмен, недавно говорив в Раді Краєвої Безпеки, що самі нещасні випадки підчас їзди за останній рік коштували нас стільки годин людської праці, що вистарчало би збудовання 2 боєвих кораблів. Ці години були втрачені з причини чиєїсь неуважности... Бюро Адміністрації Цін виробить певну кількість гумових опон для деяких автобусів та тягарових авт, що оперують на далеких віддалях для заміни пробитих опон. Бюро подає, що кожний, хто має воєнну пайкову книжку, може дістати не більше як 5 фунтів цукру для консервовання та конфітур в додаток до реґулярного пайка... Бюро індустріяльного збереження при Раді Воєнної Продукції подає, що кампанія за збиранням старого паперу була такою успішною, що фабрики мають більшість теперішньої потреби... Це є доказом того, що коли американський нарід знає, що від нього вимагається, він те робить і робить добре... Після 1. липня не буде більше вироблятися машинерії для закладів прання й чищення одягу... Рада Воєнної Продукції спинила вживання вовни для килимів, завіс та на матеріял до покриття меблів... Голова Ради Воєнної Продукції, Доналд Нелсон, казав останнього тижня видавцям газет: „...Свобідні люди, спонукані своєю власною льояльністю та рішучістю, є ліпшими людьми ніж невільники, яких підганяє панський батіг".

НОВА ПРОФЕСІЙНА СИЛА: Інж. ІВАН МИРОНЮК, син членів У. Н. Союзу, одержав ступінь "Bachelor of Aeronautical Engineering" в "College of Engineering of New York University".

ДИПЛЬОМАТИЧНА НЕДОТОРКАНІСТЬ. — На боці цього корабля розписано великими буквами, що він везе дипльомата, щоби дати кораблеві вільний проїзд через воєнну полосу. Корабель виїзджає з Монтевідео в Південній Америці, а їде на ньому Віктор Еманувль Бонареллі ді Костель Бонотіяна, італійський амбасадор.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОРОНІМ ПРАВДИ.

Перед мною „Свобода" з 20. квітня, як і юнгставнська газета, де подано, як головні урядники У. Н. Союзу слушно й фактами відбили напад на нашу організацію з боку якогось Бінштока, що очернив її в юнгставнській американській газеті „Віндікейтор". Коли ця стаття Бінштока появилась, я зараз зайшов до редакції зо своїм спростованням. Редакція цього часопису мені таке спростовання помістила в газеті з 5. квітня б. р. Редактор ще мені тоді заявив, що кожний член має право свою організацію боронити. І саме це додало мені отухи. І тому взявся я написати оцих кілька слів.

Так. Кожний й кожна з нас маємо право відбивати напади на наші організації. Так, як це зробили головні урядники Союзу. А як треба відповідати, то про це можна знайти, наприклад, в „Свободі" з 22. квітня. Ці пояснення поміщені під наголовком: „Проти - українська пропаганда".

Нам треба читати ось такі статті й не бути боягузами, а стояти за правду і відповідати на всякі закиди з боку ріжних наших ворогів, чи ворогів визволення українського народу. Таку оборону наш Батько Союз з Свободою ведуть вже не від нині, а від довгих літ. От тому то всяк шкідники стараються підкопати нашу любов до них. Як би це робили вороги, тоб не було жалю, а то роблять часто таки наші братчики, замотеличені большевицьком пропагандою. Появиться стаття такого Біншпока, а большевики зараз: А маєш! А ми не казали! Цеж націсти... Запродали нас... Наші комуністи тішуться з таких нападів на наші організації, бо в їх пляні є розбити нас, знеохотити до праці організаційної і до віри в самих себе. Вони використовують теперішну хвилю війни комуністів з націстами й грають ролю великих американських патріотів. Вони настільки фанатики, що не розуміють навіть, що Америка, Богу дякувати, не є комуністичною державою й ніколи такою не буде. Америка помагає й сприяє політиці Росії в боротьбі з німцями, але з комунізмом не годиться. На це доказ, що й досі сидять тут по тюрмах всілякі комуністичні й орденські лідери. Ще й тепер при набуванню американських паперів є точка, що не може бути горожанином Зл. Держав такий, що є за комуністичний лад.

Стрічаю людей, що бояться обороняти перед нападами. Ніби тому, що, мовляв, тепер не можна виступати проти Сталіна й комунізму, бо Америка з ними в союзі. Ось ту нашу слабу сторону знають ріжні пропаґандисти чужих інтересів і використовують її на те, щоб в цю пору підкопати нашу віру і знищити охоту до праці для своїх організацій. Та ми не біймося, бо за нами правда. В відповідях заявляймо виразно, що ми не маємо нічого з націзмом, та що ми не були і не є з німцями, бо це є правда. Вороги України звязують постійно українську самостійницьку справу з німцями. Комуністи раз-у-раз про це клепають. Та чому хвалять Шевченка і Франка, називаючи їх своїми „революційними духами"? По їхньому теж і ці два великі мужі повинні бути витвором німців, бож вони були за те, щоб для України жить, щоб Україна звільнилась від окупантів. Український нарід іде по вказівкам цих ґеніїв, що кликали його боротись з диктатором царським та цісарським. Вони взивають тепер і до боротьби з новим насильством.

Ми, що тут живемо, стояли ввесь час твердо при демократичних засадах Злучених Держав. І на кожному місці від літ заявляємо, що Україна жде на свого Вашинґтона. Ось це є та правда, яку мамо розголошувати.

Я знаю, що не тільки тут в Юнгставні, але й в інших містах появляються напади на наші організації. Та нам треба відважно й фактами такі напади відбивати, так, як це тепер зроблено. Вірю, ці напади не вбють нашого духа, а ще закріплять його. Це не від нині Союз й Свобода боронить прав нашої чесної громади і стоять на сторожі правди. А нам усім треба йти тим самим шляхом.

о. С. Мусійчук,
Юнгставн, Огайо.

СОВЄТСЬКИЙ НАСТУП НА ФІНЛЯНДІЮ

БЕРН. — Совєтські війська повели сильну офензиву проти Фінляндії і посуваються бистро вперед. Та офензива нагадує останню стадію попередньої фінсько - совєтської війни. Фінці, хоч боряться хоробро, поносять великі втрати.

ЗІЗД РОСІЙСЬКИХ АРХІТЕКТІВ.

КУЙБИШІВ. — В Куйбишеві зїхались російські архітекти, які обговорюють плян відбудови соток тисяч будинків, знищених війною. В пляни тих будинків згадані архітекти рішили вставляти національні мотиви і прикрашувати їх питомими національними окрасами. На Україні, говорили вони, є звичай прикрашувати доми ріжними різьбами, розмальованими красками. Цей мотив мав би бути задержаний.

ВАЖНЕ! ДІТРОЙТ! ПОЗІР!

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

СОЮЗОВИХ ВІДДІЛІВ НА ЗАХІДНІЙ СТОРОНІ МІСТА ДІТРОЙТ

відбудуться

В СУБОТУ, 2. ТРАВНЯ (SAT., MAY 2, 1942)

в годині 8:30 вечером

В УКР. НАР. ДОМІ, 4655 MARTIN AVE.

На ці збори повинні явитися всі урядники відділів 20, 75, 94, 141, 146, 175, 183, 203, 292 і 444, всі члени члени Союзовці і всі члени Укр. Нар. Дому. Обговорювати будемо справи Союзу — загальні і місцеві. Також будемо рішати про викінчення будівлі Нар. Дому. Справа отже наша і з нами звязана. Мусимо її вирішити. Усіх запрошуємо. Головним бесідником та референтом буде п. Д. Галичин, секретар У. Н. Союзу. 92,6

ЗА ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ:
Волод. Дідик, радний — Д-р А. Т. Кібзей, контрольор
ЗА УКР. НАР. ДІМ:
Вас. Чмир, заст. предс. — М. Шустакевич, писар

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ЧЛЕНІВ ВІД. 85 У. Н. СОЮЗУ З ГЕЙЗЕЛТОН, ПА.

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

членів цього відділу відбудуться

В НЕДІЛЮ, 3. ТРАВНЯ (MAY 3, 1942)

в годині 1. пополудні

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 74 N. LAUREL ST., HAZLETON, PA.

На цих зборах буде присутній організатор А. Маланчук, а тому всі члени повинні прибути конечно на ці збори. На зборах можуть бути присутні також і нечлени, які цікавляться справами У. Н. Союзу.

О. Костюк, секр. від. 85. УНС.

УВАГА! НЮ ЙОРК, БРОНКС, АСТОРІЯ І ОКОЛИЦЯ!

ЗБОРИ

ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ ВІДБУДУТЬСЯ

В ЧЕТВЕР, 30. КВІТНЯ, В 8. ГОД. ВВЕЧІР

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, 28 ІСТ 7. ВУЛ. В НЮ ЙОРКУ.

Проситься всіх урядників і делеґатів відділів прибути на збори

С. Ковальчук, гол.; М. Линтей, секр.

Л. Нигрицький.

Дикий Велитень

Український загал знає Авґуста Стріндберґа, одного з найчільніших представників літературної Швеції, з його знаменитої драми „Батько". Довгий час не сходила вона зі сцени, довгий час морозила вона кров численним глядачам, що зі запертим віддихом гляділи на траґедію „Батька". і в уяві неодного з глядачів автор цеї жахливої драми виринав як якийсь несамовитий божевільний, якого реальне життя давить і допче ногою.

І справді, ні в житті, ні в письменстві Стріндберґ не мав щастя. Може це була вина його вибухової, нічим і ніким непогамованої вдачі, може це був цей ґеній, який велів Стріндберґові рідну його літературу винести в широкий світ. Бо творчість Стріндберґа проломала в Швеції міщанську заскорузлість і, проломавши її, прославила шведське письменство на ввесь світ.

До Стріндберґа шведська література з мистецького боку не представляла великої вартости. Була чисто шведською, але не світовою. Правда, Стріндберґ мав попередників, які підготовили йому дорогу, але ніхто з цих попередників не був такою індивідуальністю, як він.

В свою суспільність вдарив Стріндберґ сатирою. Його твори „Червона кімната" (1879), „Нова держава", „Син наймички" викликали бурю. Правда, по формі ці твори не приносили нічого нового, акція не була незвичайна, але Стріндберґ з такою силою вислову, з такою плястикою слова представив брехню, неморальність і численні прогріхи шведської суспільности цього часу, що Швеція задрижала. Критика кидала громи, всі обурювалися, але кожний мусів у душі признати Стріндберґові величезний, непересічної міри сатиричний талант.

„Червона кімната" викликала огиду в одних, захоплення в других. Це було й заохотою для Стріндберґа до дальшого писання. З питомою собі легкістю (ледви чи найдеться в Швеції автор, який дорівняв би йому кількістю томів!!) кидає він нові твори: „Тайна Гільди", „Дружина добродія Бенґта". Та це вже не були такі боеві твори, як „Нова держава". Стріндберґові нервова система, що пізніш привела його до упадку, не дозволяє йти одним шляхом. Він борсається між романтизмом і реалізмом, між натуралістичною драмою і ніжною лірикою, між реформаторською критикою і зідливою сатирою.

„Новою державою" Стріндберґ заняв чільне місце в шведській убогій сатиричній літературі. Але на повне море европейської літератури виплив він своїми драмами. „Батько" (1887), „Пана Юлія" 1887), а вслід за цим „Товариші", „Вірителі" й інші, це твори виімково сильні, глибокі, повні цеї міці, яка при помочі слова на сцені полонить ум і не допускає ніякої іншої думки, крім цеї, що її суґерує автор. Ці драми Стріндберґа веліли не тільки низько вклонитися перед їхнім автором, але прославили шведське письменство в усесвітній літературі, бо крім притаманного шведському письменникові удару в міщанське життя, мали й загальнолюдське тло.

Та знову Стріндберґ не пішов наміченим шляхом. Тим разом кидає він на ринок новий том історичних новель, без патріотичного вогню, без сентименту: „Життя мешканців морського побережжя". Автім, щось гонить його зі Швеції, щось велить йому шукати підйому деінде, Стріндберґ починає ненавидіти людей і виїжджає в 1883 р. до Франції, де перебуває до 1888 р. І нотка горечі, нотка самотности, нотка ненависти до жінок, що її завважується в його віршах, головно в збірці „Ночі причинного", починає що раз то більше зростати в силу. У Франції Стріндберґ попадає в цілковитий песимізм, захоплюється Руссом і стає радикалом. Але... не надовго.

А вслід за цим ненависть до жінок, по розводі з першою жінкою, вибухає в Стріндберґа з нестримною силою. „Утопії", „Подружжа", ці твори викликують грозу, а критика зве їхнього автора психопатом. Між тим, Стріндберґ справді починає заломлюватися: кожний його твір це помста на кімсь, ввесь час він тільки обсервує себе й в чергових творах, як напр. „Сповідь божевільного" (1888), на основі особистих переживань старається оправдати психольоґічно свою творчість. В нього що раз то більше пробивається недовіря до людей, появляються обяви манії, мовляв, його хочуть вбити, викрасти, вивезти...

Життя Стріндберґа стає важке, сильні недомагання нервової системи спинюють розвиток його могутніх творчих сил.

В Парижі студіює окультизм і альхемію, їде до Берліна, де познайомлюється з Пшибишевським, Бернзоном, і врешті захоплюється Ніцшем і вертається до вітчини. І тут наступає несподіваний зворот: Стріндберґ стає містиком. Пише головно драми. „В Дамаск" це просто покута. Стріндберґ сповідається зі своїх настроїв, зі своїх мук, зі свого горя, сповідається так щиро й так переконливо, що просто не до віри, що це пише колишній, боевий Стріндберґ...

Крім містичних драм, пише історичну, як „Ґустав Ваза", „Ерик XIV" і „реформує", напр.: „ніякого суфлера. Ніякої орхестри. Музика тільки на сцені. Вистави мусять бути короткі: від 8—10. Без павз. Саля повинна мати тільки 160 місць" і т.ц д.

Критика переконує, що Стріндберґ вичерпався, що він уже нічого не напише. І суспільність, яка ніколи не захоплювалася Стріндберґом, дає віру критиці. Самітно, опущений всіми, живе Стріндберґ в Стокгольмі, де видає в 1907 р. „Чорні прапори", останній свій твір, в якому вибухає розпука, зідливість і пересердя вмираючого велитня.

В 1912 р. Стріндберґ вмирає. Вмирає так, як жив, огірчений на всіх, самітній.

І до сьогодні ніхто ще зі шведських істориків літератури не зумів представити цілости творчости й впливу Стріндберґа. Стріндберґ відновив стиль, в драмі дав рідку плястику слова, він — головний основник реалістичної повісти, проломив міщанську атмосферу, вивів рідне письменство на широкі води. Та все це тільки уривки, цілостиж творчости цього дикого велитня, що його дало світові шведське письменство, ще ніхто не схарактеризував.

КИТАЙСЬКИЙ ЛЕТУН.—Майор Джан Гванґ, 29-літній китайський летун, що переїхав через Ню Йорк по дорозі до Лондону, де він має служити китайським повітряним аташе.

ОВЕН Д. ЯНҐ

фабрикант, що хотів би кандидувати на уряд ґубернатора стейту Ню Йорк, якщоб Лімен дістав якусь военну посаду в Вашинґтоні.

YOUR ARMY

(This is forty-eighth of a series of articles prepared by Army Information Service, 90 Church St., New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization.)

As a factor in the maintenance of the morale of an Army, the importance of an efficient postal service cannot be overestimated. The War Department, in recognition of this, has spared no pains in setting up the Army Postal Service, which begins to function upon mobilization, operating as an activity of the Adjutant General's Department, so that military personnel may have as adequate a postal service as the requirements of the military situation permit. All commanders, from the highest to lowest, are responsible for the efficiency of the postal service within their commands.

The Army Postal Service is operated, in cooperation with the United States Post Office Department, under an agreement between the Post Office Department and the War Department. This agreement, in substance, provides that the War Department receives from the Post Office Department mail destined for military personnel, assumes responsibility for delivery of such mail to the addressee, and collects from military personnel the mail destined for persons outside of the military establishment, delivering such mail to the Post Office Department for distribution to the addresses.

For the operation of the Army Postal Service a Post Division is established in the Adjutant General's Office, under a "Chief of the Army Postal Service" who is charged with the immediate supervision of the service. The Postal Division is organized into five sections—Administration and personnel; inspection and training; Post Office; Transportation; Supply. The first section supervises and coordinates the work of the division and keeps the personnel records of the civilian members thereof. The second handles reports or complaints of irregularities and supervises the instruction and training of personnel; the third is charged with general supervision over the mobilization and equipping of Army Post Offices and with keeping track of troop movements; the fourth and fifth are charged with the duties which their designations imply.

For the actual handling of the mail the Army Postal Service operates through the Postal Divisions of the Adjutant General's sections at the headquarters of theaters of operations, Field Armies and down to and including the division. The Division Postal Officer, operating directly under the control of the Division Adjutant General, supervises the activities of the postal officers within the division down to and including the company. The regiment has a postal officer, operating under the direction of the regimental adjutant. In smaller units the postal service is likely to be handled by non-commissioned officers, or mail order lies under the supervision of the unit adjutant.

The operation of the Army Postal Service is simple in plan, but dependent on a high order of training and intelligence for successful operation. It is tied to the civilian Post Office Department by two links—the postal concentration center and the base post office. Postal Concentration Centers are located in the rear of a theater of operations, or within it if such theater is in the continental United States. The location is fixed by agreement between th Post Office Department and the Army Postal Service. Such centers are organized, equipped and operated by the Post Office Department. To each of such centers mail addressed to all military components within its theater of operations is forwarded by civilian postoffices. Here it is sorted and segregated by units down to regiments, and if possible, smaller units.

Undeliverable mail is intercepted and returned to the sender, if known, or otherwise disposed of in accordance with postal regulations. The deliverable mail is then assembled into various lots and properly tagged, after which each lot is sent to the base post office of the theater of operations for which the mail is destined. Here the Army Postal Service takes over. The base postoffice serves Army Post Offices within the communications zone and transmits to the Postal Regulating Stations of the various Field Armies within its jurisdiction the mail for their respective units. From the Postal Regulating Stations the mail goes to the Army Postoffices which transmit it to the addressees through the postal setups of their units. Mail coming out of a unit follows the same procedure in reverse.

The various installations of the Army Postal Service have available, either in their own files or in the files of the Adjutant General, locater cards covering every individual who ever was served by the postal unit. Provision is made for the forwarding of mail to individuals who have left the unit. Although it may take some time for a letter to catch up with a soldier if he is being transferred rapidly from one place to another, it eventually will reach him. Provision also is made so that letters addressed to persons who have died from any cause, or who have been reported "missing in action" eventually will be returned to the sender with a statement of the reason for non-delivery.

In time of war it is inevitable that units will move rapidly and frequently and that consequently there will be delays in the flow of mail both to and from the units. Persons who correspond with military personnel should realize this. They also should understand the importance of placing proper and legible addresses on mail addressed to military personnel. Obviously, information for such an address must be supplied by the soldier himself. It should include his grade, first name in full, middle initial, and last name, his Army serial number (this is not an absolute necessity but will greatly facilitate location of the individual), letter or number of the company or similar organization of which the soldier is a member, regiment or separate battalion, if any to which the soldier belongs, Army Post Office Number and base where located. The name and address of the sender should be written in upper left corner. There should be sufficient space to the left of the address to allow for indorsements by forwarding agencies, should it not be possible to deliver the mail at the address giveen.

Following is an example of a correctly addressed envelop:

From John B. Doe
205 W. . . . . Street
Boston, Mass.

Private Willard J. Roe
(Army Serial number)
Company F
APO 143, Postmaster,
New York, N. Y.
(or San Francisco, Calif.)

The exact location of Army units, such as St. John's Argentina, Fort Read, or any civilian indication of a locality should never be shown on an envelope addressed to an individual in the Army.

Army Post Offices give the same sort of service to military personnel as that provided by civilian post offices, with the exception of money order service. They issue no money orders and cash none. In lieu of money orders the Finance Department of the Army will issue, in exchange for cash, to officers, enlisted men and civilians having a status recognized by the War Department, checks negotiable only in the United States. There will be no charge or fee for this service. Upon full and complete identification the Finance Department will cash domestic money orders issued by the Post Office Department in the United States and drawn to the order of officers, enlisted men and civilians, attached to the military forces of the United States in the theater of operations.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В понеділок, 27. квітня 1942. року, помер в Елизабет, Н. Дж., член Тов. Запорозької Січи, від. 234. У. Н. Союзу,

МИХАЙЛО ҐЕНЕҐА.

Покійний родився в Деґові, повіт Рогатин в Галичині.

Похорон відбудеться в четвер рано, 30. квітня 1942. року, з дому жалоби, 159 Livingston St., Elizabeth, N. J., до церкви св. Володимира.

Проситься всіх членів Тов. Запорозької Січи, від. 234. У. Н. Союзу, прибути на спеціяльний мітінг, котрий відбудеться в середу, 29. квітня 1942., в год. 7:30 ввечір, в салі У. Н. Дому, 214-216 Fulton Ct., Elizabeth, N. J.

Стефан Могила, секр.

ТАРЗАН, ч. 554. Жалюгідний кінець.

Кілька хвилин потім як Тарзан чув розпучливий крик Зелі, один невільник, що був рівнож привязаний до ґалери, зімлів з пересилення та умучення.

„Викинути його до води!", крикнув лютий дозорець. „Пощо нам клопотатися невільником? Ми маємо багато нових!"

І коли за нещасливою жертвою зашуміла темна вода у морі, в голові Тарзана зродився новий плян.

Він постановив також зімліти. А коли його викинуть в море, він поспішить на ратунок Зелі.